

Г. НЕРАДОВ
А. С. СЕРАФИМОВИЧ

Превод от руски: Пелин Велков, 1957

chitanka.info

Александър Серафимович Серафимович (Попов) е роден на 7 (19) януари 1863 г. в станица Нижне-Курмаярска на Дон. Баща му служил като ковчежник в казашки полк. През цялото време семейството

скитало заедно с полка и едва в 1874 г. се върнало на Дон и се заселило в станица Уст-Медведицка (сега гр. Серафимович). Тук момчето постъпило в гимназията, която завършило през 1883 г. В 1875 г. бащата на бъдещия писател починал на 48-годишна възраст. Настъпила постоянна нужда. Майката, Раиса Александровна, била принудена да дава под наем стаи на квартиранти, а ученикът от 4-и клас предавал частни уроци и помагал на семейството.

От юношеските си години Серафимович се пристрастил към книгата, четел много, особено класиците: Пушкин, Лермонтов, Некрасов, Толстой, Тургенев, Салтиков-Шчедрин. Пристигащите във ваканция студенти го запознали с идеите на Чернишевски, Добролюбов, Писарев.

След като А. Серафимович завършил гимназия, майката издействувала за сина си военна стипендия. Той заминал за Петербург и тук постъпил във физико-математическия факултет на университета. Веднага нахълтал в кипящата атмосфера на студентските революционни кръжоци и започнал да изучава „Капиталът“ на Маркс. В кръжоците се свързал с по-големия брат на Ленин, Александър Илич Улянов, който упражнил върху него огромно влияние и изиграл значителна роля за формиране революционния мироглед на писателя.

Александър Улянов бил обесен за организиране на несполучливото покушение срещу Александър III. Серафимович пък за съставяне на прокламация по повод на това покушение в 1887 г., когато завършвал последния курс на университета, бил административно заточен в далечния Мезен, при Северния ледовит океан. На заточение той попаднал в една комуна с известния професионален революционер Мойсеенко, организатор на историческата морозовска стачка на тъкачите в Орехово-Зуево, с когото дружил цял живот. Заточените много учили. През време на заточението си Серафимович, според неговите думи, завършил втори, марксистически университет. Пак тук през 1889 г. той написал и своя първи разказ „Върху ледения блок“.

След излежаване на заточението си, в 1890 г., Серафимович бил изпратен в родното си място, в станица Уст-Медведицка, под открития надзор на полицията. Като получил в 1892 г. право за движение из областта на Донската войска, той живял чак до 1902 г. в Ростов на Дон, Мариупол, Новочеркасск, дето работил в местните вестници. Заедно с това понякога той печатал разкази за живота на заводските работници,

миньорите, железничарите, хамалите и рибарите в някои петербургски списания. Писателят Глеб Успенски и особено Владимир Короленко помогнали много на А. Серафимович в първия етап на неговото творчество. Те дали бляскави отзиви за неговите произведения и спомогнали за влизането му в литературата.

През 1902 г. Серафимович заминал за Москва. Тук той започнал да сътрудничи във вестник „Куриер“ и скоро влязъл в литературно-художественото дружество „Среда“, дето участвували Леонид Андреев, Бунин, Чириков, Вересаев, Скиталец, Телешов и др. Понякога тук идвал и Горки. Писателите четели и обсъждали в „Среда“ нови произведения. Макар буржоазно-либералният светоглед на повечето от събиращите се в „Среда“ писатели да бил чужд на революционните настроения на Серафимович, все пак „Среда“, според неговите думи, било за него добра литературна школа.

Горки обърнал през 1903 г. сериозно внимание на разказите и очерците на Серафимович, в които той изобразявал каторжния труд и безчовечната експлоатация на трудещите се, тяхната растяща съзнателност и тяхното тежнение към революцията, и го привлякъл като постоянен сътрудник в издаваните от него прочути сборници „Знание“.

През дните на декемврийското въоръжено въстание в Москва (в 1905 г.) писателят живял със семейството си в Пресна, дето в обстановката на пламенните боеве написал известния, очерк „На Пресна“, напечатан от Горки в „Знание“. В периода 1905 — 1908 г. той напечатал редица разкази и очерци за Първата руска революция, а също така и редица агитки и листовки. Някои от тези произведения, „Погребален марш“, „Как бесиха“, „Бомби“, „Край урвата“, „Посред нощ“, влезли после в христоматиите и спомогнали за революционното възпитание на широките маси. В тях художникът на революцията увековечил героизма на първите работнически борци, излезли с оръжие в ръце на неравна борба със самодържавието, и изобличил безпощадната разправа на царските опричници с въстаналите московски работници. Простият, ясен, реалистичен език правел тези произведения достъпни за милиони читатели.

В 1910 г. бил завършен романът „Град в степта“, рисуващ организираното настъпление на работническата класа срещу капиталистическите твърдини и разкриващ едновременно гнилостта и

вероломството на буржоазно-либералната интелигенция. За „Град в степта“ А. В. Луначарски писа: „Роман, достоен за Балзак.“ След неговото излизане от печат, през 1912 година, Серафимович заема видно място в предреволюционната литература. Л. Н. Толстой оценил високо творчеството на Серафимович, като поставил на бялото поле на неговия разказ „Пясъци“ оценка 5+.

През годините на империалистическата война като военен кореспондент на вестник „Русские ведомости“ Серафимович напечатал редица батални разкази и очерци („Шрапнел“, „На престоя“, „Двамата“, „Следотърсачи“, „Среща“ и др.), в които, въпреки строгостта на цензурата, успял да изрази горещ протест против кланицата, измислена от империалистите.

От първите дни на Октомврийската социалистическа революция Серафимович започва да работи с болшевиките, заради което през декември 1917 г. бива изключен от писателското общество „Среда“. Влязъл през май 1918 г. в РКП(б), той отдава всичките си сили и способности за утвърждаването на съветската власт и построяването на социализма.

Серафимович се занимава не само с писателска работа. Той завежда агитационно-масовия отдел на Моссъвет, пише по поръка на Московския комитет на ВКП(б) листовки, възвания, агитки, след това завежда литературния отдел при Наркомпрос, редактира списанията „Творчество“, „Октябрь“, изнася в различни градове литературно-политически доклади. През годините на гражданската война в тежките условия на разрухата и глада пътува като кореспондент на в. „Правда“ по фронтовете (Източния, Врангеловия, Полския). Неговите кореспонденции са истинска художествено-историческа документация на героичната борба за властта на съветите.

На 21 май 1920 г. на Врангеловия фронт загинал по-големият син на Серафимович — Анатолий. Ленин изпраща писмо на писателя, в което пише: „... Позволете ми силно, силно да Ви стисна ръката... Много ми се иска да Ви кажа колко нужна на работниците и на всички ни е Вашата работа.“ (Съч. т. XXXV, стр. 432.)

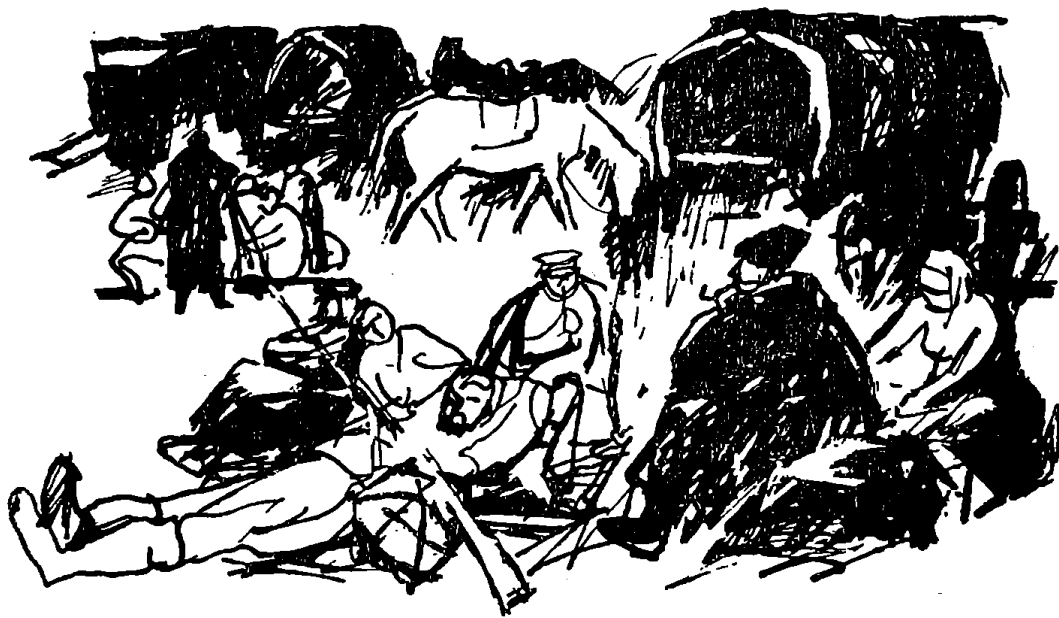
Събитията на гражданската война намериха ярко художествено отражение в епопеята „Железният поток“ (1921 — 1923), която е класическо произведение на съветската литература.

През следващите години Серафимович печата в списанията и вестниците правдиви и ярки разкази и очерци за социалистическото строителство, за новия съветски човек. Много сили и внимание той отдава също така и за организирането и развитието на рабкорското и селкорското движение и за събиране на младите литературни кадри.

През Великата отечествена война, въпреки своята преклонна възраст, писателят пътува по фронтовете и написва редица разкази и очерци („Дете“, „В чифлика“, „Душегубка“, „Младата армия“ и др.), в които отразява героизма на съветските бойци в тяхната борба с хитлеристките завоеватели.

Партията и правителството оцениха високо заслугите на писателя пред родината. Той беше награден с ордена на Ленин, на Трудовото Червено знаме, с Почетния знак, а така също и с медала „За доблестен труд във Великата отечествена война“. Заради многогодишните му бележити постижения в областта на изкуствата и литературата той беше удостоен на 19 март 1943 г. със званието лауреат на Сталинска награда.

Серафимович умря на 86-годишна възраст на 19 януари 1949 г. и бе погребан в гробището на Новодевичия манастир в Москва.

Г. Нерадов

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.